

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 14747/2025
13.05.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиоца Града Београда, кога заступа Градско правобранилаштво Града Београда, против тужене АА из ..., чији је пуномоћник Марија Јончић, адвокат из ..., ради стицања без основа, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3902/24 од 05.06.2025. године, у седници одржаној 13.05.2026. године донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3902/24 од 05.06.2025. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 3902/24 од 05.06.2025. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 1519/23 од 22.05.2024. године, којом је одбијен тужбени захтев да се обавезе тужена да тужилци исплати 5.000.000,00 динара са законском затезном каматом од дана доношења судске одлуке до исплате, као неоснован и обавезан тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка од 180.900,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију из свих законом дозвољених разлога.

Тужена је поднела одговор на ревизију тужиоцу.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијом тужиоца не указује се на друге битне повреде одредаба

парничног поступка учињене пред другостепеним судом које је биле или могле да буду од утицаја на доношење законите и правилне пресуде.

Према утврђеном чињеничном стању, 25.09.2000. године закључен је и оверен уговор о откупу стана између тужиоца као продавца и тужене као купца чији је предмет откуп једнособног стана 4, корисне површине 33м², односно грађевинске површине 33,63м², ниско приземље у Улици ... у Београду, који је купац користио као закупац на неодређено време на основу уговора о закупу број 1375/129/4 закљученог 25.09.2000. године, за купопродајну цену од 135.504,06 динара. Дана 18.03.2008. године тужена је као продавац закључила и оверила уговор о купопродаји овог стана са купцем ББ. Пресудом Првог основног суда у Београду П 50269/2010 од 30.06.2010. године утврђено је да је ништав уговор о закупу стана број .. у Улици ... у Београду, улаз Ц1 који је закључен између тужене и туженог Јавног предузећа за стамбене услуге Београд број 1375-129/4 од 25.09.2000. године, утврђено да је ништав уговор о откупу стана број 463-465/2000 од 25.09.2000. године, који је оверен пред Другим општинским судом у Београду Ов 2171/2000 од 27.09.2000. године, закључен између тужиоца и тужене и обавезана тужена да стан број 4 у згради у Улици ... у Београду, улаз Ц1 испражњен од свих лица и ствари преда на даље коришћење и располагање тужиоцу. Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 3109/11 од 13.06.2013. године одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П 50269/2010 од 30.06.2010. године, која је достављена законском заступнику тужиоца и пуномоћнику тужиле 22.07.2013. године. На пресуди Првог основног суда у Београду П 50269/2010 од 30.06.2010. године налази се клаузула правноснажности у којој је назначено да је пресуда правноснажна 09.08.2013. године.

Правилно су, по налажењу Врховног суда, нижестепени судови закључили да је потраживање тужиоца застарело, с обзиром да је рок од 10 година прописан чланом 379. став 1. Закона о облигационим односима протекао, имајући у виду да је одлуку другостепеног суда којом је потврђена првостепена пресуда којом је утврђена ништавост уговора о откупу и уговора о закупу стана и обавезана тужена да се из стана који је предмет тих уговора исели, законски заступник тужиоца примио 22.07.2013. године, а тужбу у овој парници, за исплату стеченог без основа пошто је стан продат трећем лицу, поднео 27.07.2023. године.

По становишту Врховног суда, правилан је закључак нижестепених судови да је потраживање тужиоца по основу стеченог без основа застарело.

Чланом 210. став 1. Закона о облигационим односима, прописано је да када је неки део имовине једног лица прешао на било који начин у имовину неког другог лица, а тај прелаз нема свој основ у неком правном послу или у закону, стицалац је дужан да га врати, а кад то није могуће – да накнади вредност постигнутих користи. Ставом 2. истог члана, обавеза враћања, односно накнаде вредности настаје и када се нешто прими с обзиром на основ који се није остварио или који је касније отпао.

Према одредбама Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, број 29/78... „Службени гласник РС“, број 18/20), којим је регулисан институт застарелости потраживања, застарелости престаје право захтевати испуњење обавезе; суд се не може обазирати на застарелост ако се дужник није на њу позвао (члан 360.); застарелост почиње тећи првог дана после дана када је поверилац имао право да

захтева испуњење обавезе, ако законом за поједине случајеве није шта друго прописано (члан 361. став 1.); застарелост наступа кад истекне последњи дан законом одређеног времена (члан 362.); ако је застаревање почело тећи пре него што је настао узрок који је зауставио његов даљи рок, оно наставља да тече кад престане тај узрок, а време које је истекло пре заустављања рачуна се у законом одређени рок за застарелост (члан 384. став 2.). Одредбом члана 379. став 1. Закона о облигационим односима, сва потраживања која су утврђена правоснажном судском одлуком или одлуком другог надлежног органа, или поравнањем пред судом или другим надлежним органом, застаревају за десет година, па и она за које закон иначе предвиђа краћи рок застарелости.

Из ових одредби следи да је застарелост потраживања институт облигационог права по коме поверилац, услед пасивног држања унутар законом предвиђеног времена, губи заштиту права, али само у случају уколико дужник изрази вољу да се користи правом које за њега настаје као последица пасивности повериоца у вези заштите права.

Имајући у виду правну природу рока застарелости, другостепени суд је правилно применио материјално право када је оценио да је у време подношења тужбе тужилац изгубио право да пред судом захтева повраћај стеченог без основа.

У конкретном случају, правоснажном пресудом је утврђена ништавост уговора о закупу стана који је тужена закључила са Јавним предузећем за стамбене услуге 25.09.2000. године и уговора о откупу стана који су закључиле парничне странке дана 25.09.2000. године, па како је тужена стан у међувремену отуђила, то се тужена неосновано обогатила због чега је дужна да накнади вредност постигнутих користи. Како је законски заступник тужиоца правоснажну пресуду којом је утврђена ништавост уговора о закупу и откупу и предају стана тужиоцу примио 22.07.2013. године, а тужбу поднео 27.07.2023. године, то је протекао рок од 10. година из члана 379. став 1. ЗОО, па је тужилац изгубио право да пред судом захтева повраћај стеченог без основа.

Нису основани наводи у ревизији тужиоца да је погрешно становиште нижестепених судова да је правоснажност наступила по самом закону, односно даном доношења другостепене пресуде, те да само означавање датума правоснажности од стране суда, односно службеника који га издаје нема конститутивно дејство, односно датум правоснажности судске одлуке која наступа по самом закону не утиче на погрешно означавање тог датума, због тога што не постоји јасна законска одредба која би то предвиђала, а услов да би одлука постала правоснажна је њено достављање парничним странкама, односно упознавање странака са њеним садржајем од ког дана почиње да тече тзв. парнициони рок, па како је службеник суда који је датум правоснажности означио 09.08.2013. године свакако имао у виду датум када је и друга странка, односно њен пуномоћник примио одлуку.

Одредбом члана 359. став 1. Закона о парничном поступку, прописано је да пресуда која више не може да се побија жалбом постаја правоснажна, а одредбом члана 361. истог Закона, да је суд везан за своју пресуду чим је обављена (став 1), те да пресуда има дејство према странкама од дана када им је достављена (став 2).

У конкретном случају, заступник тужиоца је примио пресуду Апелационог суда у Београду Гж 3109/11 од 13.06.2013. године 22.07.2013. године, а тужбу поднео 27.07.2013. године, по истеку рока од 10 година из члана 379. став 1. ЗОО, па су ревизијски наводи тужиоца неосновани.

Такође, су неосновани наводи у ревизији да је погрешно цењена и Уредба о роковима и судским поступцима у време ванредног стања проглашеног 15.03.2021. године и њене одредбе се имају што шире тумачити, односно не може се њено дејство сузити паушалним тумачењем суда да су том Уредбом регулисани процесни преклузивни рокови.

Како то налази и другостепени суд, нема места примени Уредбе о роковима у судским поступцима за време ванредног стања проглашеног 15.03.2020. године („Службени гласник РС“, бр. 38/20), која је престала да важи 06.05.2020. године, на основу члана 2. Закона о важењу уредаба које је Влада уз супотпис председника Републике донела за време ванредног стања и које је Народна скупштина потврдила („Службени гласник РС“, бр. 65/20). По члану 1. ове Уредбе за време ванредног стања проглашеног 15.03.2020. године престају тећи рокови за подношење тужбе у парничном поступку, приватне тужбе у кривичном поступку, предлога за покретање ванпарничног поступка или поступка извршења и обезбеђења, подношење тужбе у управном спору и подношење Уставне жалбе.

Несумњиво је да су у питању рокови за предузимање процесних радњи, који су по својој правној природи преклузивни, па нема места примени ове Уредбе и застоју рока застарелости захтева за враћање стеченог без основа током трајања ванредног стања.

Из наведених разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Бранка Дражић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**